

П.Л. Гринько, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)
Б.А. Сербін, магістрант (*ХДУХТ, Харків*)

ЗАГАЛЬНИЙ ТРЕНД ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗМІН ТА ЇХ ВПЛИВ НА СТРУКТУРУ ЕКОНОМІКИ

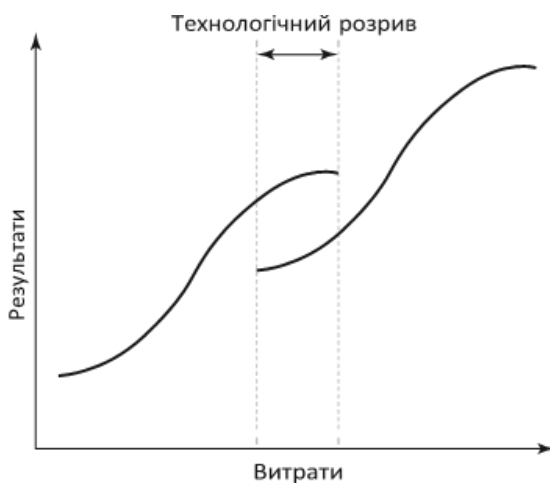
Світова економіка у 1990-ті роки досягла апогею у розвитку глобалізаційних процесів. Навіть незважаючи на очевидний зрив у вигляді відомої азійської кризи 1997–1998 рр., яка швидко переросла межі Східної Азії і поширилась у багатьох країнах і регіонах (у тому числі в Україні, Росії та інших державах, що утворилися на теренах колишнього Радянського Союзу), вона виглядала на межі двох століть і тисячоліть досить міцною та прогресуючою.

На тлі поширення процесів глобалізації швидко формувалися елементи нової економіки, яка базується на інформаційних технологіях і на знаннях. Не випадково саме в цей період в США – безумовному лідері світових технологічних інновацій – виникає самий термін «нова економіка».

Зараз є достатньо підстав говорити про те, що ми є свідками завершення наддовгого цивілізаційного циклу, який розпочався ще в IX ст. та став тисячолітнім періодом сходження та подальшого світового домінування Заходу. При цьому самий Західний світ стає ареною фундаментальних трансформаційних процесів, які, по суті, ведуть до зміни його природи, спонтанно породжуючи суспільні форми, які виходять за межі вузьких рамок звичної приватно-капіталістичної економіки, форми забезпечення сталого розвитку на основі коеволюції суспільства та природи, мережеву економіку та мережеві спільноти, побудовані на далекосяжній інформатизації, «економіку спільної участі» (*sharing economy*), що ґрунтується на спільному (кооперативному) споживанні певних товарів і послуг, віртуальні корпорації та дистанційну зайнятість, формування нової соціальної структури з виходом на авансцену так званого креативного класу. Усі ці елементи просто не можуть бути вписані в принципи системи, побудованої на основі абсолютного домінування приватного інтересу індивідуума, що турбується винятково про максимізацію власного добробуту.

При цьому слід звернути увагу на важливу особливість періодів, коли відбувається зміна технологічних парадигм – періоди так званого технологічного розриву. Саме під час них закладаються основи майбутнього лідерства та відставання. Адже міркування поточної економічної ефективності можуть диктувати збереження старої технології, яка впродовж певного періоду дає більшу віддачу на

вкладений капітал, аніж інноваційна технологія. Але платою за таку короткозорість буде неминучий програш у майбутньому і витіснення з ринку. Саме через наявність таких ефектів, як відзначає Р. Фостер у своїй іншій публікації спільно з С. Каплан, на основі дослідження понад 1000 компаній у 36 галузях упродовж 36 років, компанії, створені «навічно», можуть програвати в сучасну еру порушення безперервності (era of discontinuity), а ті, хто розраховує на тривалий успіх, мають керуватися філософією «творчого руйнування», здійснюючи на постійній і неперервній основі політики реструктуризації, обираючи певний компроміс між неперервністю та змінами (continuity and change).

Рис. S-криві процесу інноваційного розвитку

Сенс цих висновків суттєво підсилюється нині, коли швидкі зміни диктуються не лише змінами суто технологічних парадигм, але й істотними зрушеннями в соціальних аспектах організації людської діяльності та навіть їх ціннісних структур, що формують людські преференції, оцінки та життєві смисли. Звичайно, зміни у структурах економічної діяльності можуть визначатися не лише факторами технологічних і соціальних інновацій. Вони, зокрема, відбуваються у певних випадках.